

Sygn. akt III S 294/20

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2020r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Dyrda

Sędziowie Sądu Okręgowego: Magdalena Balion – Hajduk

Barbara Konińska

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2020r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi P. M. (M.)

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w T.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w T. pod sygn. akt I Co 2712/19

postanawia:

- 1. stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w T. pod sygn. akt I Co 2712/19 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznać skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w T. kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych);**
- 3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;**
- 4. zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w T. na rzecz skarżącego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania skargowego;**
- 5. zwrócić skarżącemu kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem opłaty od skargi.**

SSO Barbara Konińska SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Balion – Hajduk

UZASADNIENIE

Skarżący P. M., 23 września 2020r., wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, w której domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w T. w sprawie o sygn. akt I Co 2712/19, przyznania mu od Skarbu Państwa kwoty 2.000 zł oraz zasądzenie kosztów postępowania, a także zlecenia sądowi prowadzącemu postępowanie podjęcie działań do zakończenia postępowania tj. doręczenie tytułu egzekucyjnego wraz z klauzulą wykonalności w terminie 3 dni od dnia zwrotu akt temu Sądowi.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego w T. wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Przede wszystkim Sąd Okręgowy na podstawie akt sprawy o sygn. I Co 2712/19 Sądu Rejonowego w T., ustalił następujący przebieg postępowania:

W dniu 21 listopada 2019r. do Sądu Rejonowego w T. wpłynął wniosek wierzyciela o wydanie dalszego tytułu wykonawczego.

Zarządzeniem z 25 listopada sprawę wpisano do repertorium (...) oraz zwrócono się do sekcji finansowej o potwierdzenie uiszczenia opłaty od wniosku.

Raportem z Systemu Losowego Przydziału Spraw z dnia 27 listopada 2019r. wylosowano sędziego referenta.

Zapiskiem urzędowym z dnia 27 kwietnia 2020r. ustalono, że opłata nie została uiszczona.

Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2020r. oddalono wniosek. Odpis postanowienia został wysłany pełnomocnikowi skarżącemu w dniu 29 września 2020r.

Zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r. poz. 75 ze zm.) przewlekłość postępowania zachodzi wtedy, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Nadto badanie czy w konkretnej sprawie nastąpiła zwłoka w jej rozpoznaniu musi uwzględniać ustalenie rozsądnego terminu postępowania w oparciu o wszystkie okoliczności danej sprawy oraz w oparciu o następujące kryteria: złożoność sprawy, postępowanie samego skarżącego i właściwych organów, jak również znaczenie przedmiotu postępowania dla skarżącego (porównaj: wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 25 września 2012r., (...), LEX nr 1285173; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 stycznia 2013r., (...), LEX nr 1252840; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 stycznia 2013r., (...), LEX nr 1252838; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 czerwca 2019r., (...), LEX nr 2680951).

Zwrócić należy uwagę, że zbędną zwłoką nie jest każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013r. (...) 3/13, LEX nr 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego wK. z dnia 2 września 2015r., II S 18/15, LEX nr 1797142)

Ponadto należy wskazać, że ustawa nie określa przeciętnego czasu oczekiwania na rozpatrzenie sprawy. W judykaturze zasadniczo za przewlekłe uznaje się postępowanie trwające ponad 12 miesięcy (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005/23/384; postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 lipca 2008 r., (...) 20/08, LEX nr 493700; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2018r., (...) 56/17, LEX nr 2440458), co ma swoją podstawę w domniemaniu ustawowym ustalonym art. 14 w/w ustawy. Wskazać przy tym należy, że samo przekroczenie wskazanego terminu, nie prowadzi do automatyzmu wyrażającego się stwierdzeniem przewlekłości, gdyż uwzględnić należy nadto terminowość i celowość podejmowanych czynności. Zatem, w świetle utrwalonego orzecznictwa, dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilóści, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2012r., (...) 8/12; postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego wW. z dnia 30 lipca 2013r., (...) 9/13; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2013 r. (...) 1/13; postanowienie Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 3 sierpnia 2017r., II S 7/17, KZS 2017/9/71; postanowienie Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 18 września 2018r., II S 32/18, Biul.SAKa 2018/3/30; postanowienie Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 3 lipca 2018r., S 13/18, KZS 2018/7-8/70; postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2018r., (...) 1/18, LEX nr 2459691; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 czerwca 2019r., (...), LEX nr 2680951).

Przewlekłość postępowania musi być nadto następstwem okoliczności, które pozostają w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością organu prowadzącego postępowanie. Tym samym, jeżeli zwłoka wynika z zachowania strony, uczestników postępowania lub innych organów, na które organ prowadzący postępowanie nie ma wpływu, a równocześnie podejmuje on skutecznie działania dyscyplinujące i naprawcze, zmierzające do jak najszybszego zakończenia sprawy, to brak jest podstaw do stwierdzenia w takich okolicznościach o naruszeniu prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2018r., (...) 9/18, LEX nr 2459696; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 maja 2013r., I ACa 36/13, LEX nr 1327563).

Oceniając zasadność skargi Sąd Okręgowy był zobowiązany również wziąć pod uwagę to, że trudności kadrowe sądu nie mogą blokować sprawnego prowadzenia postępowania. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w najnowszym orzecznictwie, że to na Państwie i organach wymiaru sprawiedliwości spoczywa obowiązek należytego zorganizowania funkcjonowania władzy sądowniczej. Tak samo należy ocenić trudności natury organizacyjnej. Także okoliczność niezłożenia przez stronę wniosku o przyspieszenie rozpoznania sprawy nie może uniemożliwiać uznania skargi za zasadną (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2017r., (...) 23/17, LEX nr 2335991 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z dnia 16 stycznia 2018r.; (...) 57/17, LEX nr 2439955).

Przenosząc wskazane powyżej rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy uznać należało, że zaistniały podstawy do stwierdzenia przewlekłości postępowania sądowego w przedmiotowej sprawie. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało zainicjowane wnioskiem z dnia 18 listopada 2019r., który wpłynął do Sądu Rejonowego wT. w dniu 21 listopada 2019r. Wniosek rozpoznano w dniu 6 sierpnia 2020r., przy czym, co istotne, dotyczył on wydania dalszego tytułu wykonawczego, a zatem, Sąd rozpoznający ten wniosek jest zobowiązany wyłącznie do stwierdzenia przesłanek wskazanych w art. 793 k.p.c. Okoliczność ta jest o tyle istotne, że zgodnie z art. 781¹ k.p.c., wnioski te należy rozpoznać niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia jego złożenia. Pomimo, iż termin ten ma wyłącznie charakter instrukcyjny, to jednak stanowi istotną przesłankę dla oceny przewlekłości postępowania, w szczególności stanowiąc pewnego rodzaju standard normatywny czasu trwania postępowania w tego rodzaju sprawach. Sąd Okręgowy uznaje jednak, że dochowanie tego terminu, w obecnych standardach procesowych, nie jest jednak możliwe, to jednak, stopień jego przekroczenia ma wpływy na ocenę sprawności procedowania. Tym samym, w ocenie Sądu Okręgowego, rozpoznanie wniosku trwające niemal 9 miesięcy (odpowiednio – 5 miesięcy na ustalenie faktu uiszczenia opłaty od wniosku i dalsze prawie 5 miesięcy na podjęcie odpowiedniej decyzji procesowej), nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach niniejszej sprawy i świadczy o tym, że prawo strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zostało naruszone. Z tych względów, obowiązkiem Sądu Okręgowego było uznanie skargi co do zasady za uzasadnioną.

Odnosząc się natomiast do zgłoszonego w skardze żądania przyznania skarżącemu świadczenia pieniężnego, to Sąd Okręgowy miał na względzie, że przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej na podstawie powołanego przepisu stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania. Następuje ono w wysokości proporcjonalnej do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dolegliwości dla skarżącego. Odpowiednia suma pieniężna pełni rolę swoistego zadośćuczynienia za stres i frustrację, spowodowane przewlekłością postępowania sądowego (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2017r., (...) 7/17, LEX nr 2300161).

Ustalając wysokość sumy pieniężnej przyznanej skarżącej Sąd miał na względzie treść art. 12 ust. 4 ustawy zgodnie z którym, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2.000 do 20.000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok

dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania.

Wobec ustalenia minimalnej wysokości sumy pieniężnej na kwotę 2.000 zł oraz zgłoszenia przez skarżącego takiego żądania, Sąd uwzględnił żądanie skarżącego w całości.

Wobec wysłania odpisu postanowienia z dnia 6 sierpnia 2020r., Sąd Okręgowy uznał za zbędne wydawanie Sądowi Rejonowemu zarządzeń na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy zmierzający do niezwłocznego nadania sprawie dalszego biegu.

Reasumując Sąd Okręgowy, biorąc pod uwagę powyższe okoliczności uznał, iż skarga zasługuje na uwzględnienie i na mocy art. 12 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, orzekł jak w sentencji przyznając skarżącemu kwotę 2000 zł jako odpowiednią w okolicznościach niniejszej sprawy. O przyznanej sumie pieniężnej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 12 ust. 4 w/w ustawy. Zwrotu uiszczonych opłat od skargi dokonano na podstawie art. 17 ust. 3 w/w ustawy.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 8 ust. 2 w/w ustawy i art. 397 § 3 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r. poz. 265) .

SSO Barbara Konińska SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Balion - Hajduk